

מקורות להעשרה

"כשם שאין פרצופותיהם דומים זה לזה, כך אין דעתם שווה זה לזה, אלא, כל אחד יש לו דעה בפני עצמו... תדע לך... שכן משה רבנו מבקש מן הקב"ה בשעת מיתה ואומר לפניו: ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד מהם ואין דעתם של בניך דומה זה לזה. וכשאני מסתלק מהם, בבקשה ממך, מנה עליהם אדם, שיהא טובל כל אחד ואחד לפי דעתו"

במדבר רבא כ"ה

מידת הסבלנות היא נחוצה ברוב, להיות כל איש ירא ה' וגדול באהבת שמו הגדול יתברך סובל גם את כל הנסוגים מאחרי ה', כל זמן שאינם קמים ביד רמה לרדוף ולהדוף את ישרי דרך מדרכם הטובה.

הראי"ה קוק, "עין איה", ברכות פ"ט, פסקה קיג

הסבלנות מקור חיים היא, אבל במה דברים אמורים בזמן שהיא באה מתוך הטוהר של הדעת והמוסר, שאי אפשר לו להתברר כ"א מתוך ההכרה הבהירה בהמהות של חיי האומה ונשמתה התולדתית, אבל בזמן שהיא באה מתוך רכרוכית הלב, ורפיין הרוח הרי היא נעשית לסם ממית ומכלה, שסופו להביא קנאה מרה וקשה כשאלו, שמחזיקיה יהיו דוקא הדוגלים בשם הסבלנות.

הראי"ה קוק, 'אגרות ראי"ה', אגרת תתע"א

מושג הסובלנות הוא פרדוקסלי, שכן בסובלנות אנו מוכנים לשאת ולסבול את מה שלאמיתו של דבר אנו דוחים. הסובלנות בנויה, אפוא, מצירוף של שתי גישות מנוגדות. מצד אחד אנו מתנגדים לעמדה הנסבלת ודוחים אותה, מצד אחר אנו מאפשרים את קיומה ...

הזכות להיקרא סובלן חלה רק ביחס לאותם מקרים שבהם העמדה הנסבלת מבטאת סטייה ממשהו שהוא בעל ערך בעיניו של הסובלן. שהרי אם הסטייה היא מדבר שאין לו ערך ... היא פחותה בחשיבותה ואין כל טעם לפעול כנגדה.

אבי שגיא, 'אלו ואלו' עמ' 190 - 191

... על הסובלנות כאחד מערכיה של מדינת ישראל, כמדינה יהודית, כתב המשנה לנשיא, השופט אלון: "זאת תורת המנהיגות והשלטון במורשת ישראל - שיהיו סובלים כל אחד ואחד, כל קבוצה וקבוצה, לפי דעתם ולפי השקפת עולמם. זהו סודן הגדול של הסובלנות ושל ההקשבה לזולת. זהו כוחה הגדול של הבעת הדעה לכל אחד ואחד ולכל ציבור וציבור". הסובלנות נגזרת גם מאופייה הדמוקרטי של ישראל. המשטר הדמוקרטי מבוסס על סובלנות. זו הסובלנות למעשי הזולת ולדעותיו. זו הסובלנות גם כלפי חוסר הסובלנות. בחברה פלורליסטית כשלנו, הסובלנות היא הכוח המאחד אותנו והמאפשר לנו חיים משותפים. הסובלנות היא ערך מרכזי בסדר הציבור. אם כל יחיד בחברה הדמוקרטית יבקש לממש את מלוא מאווייו, סופה של החברה שלא תוכל לממש את מיעוטם של המאוויים. חיי חברה תקינה מבוססים, מטבע הדברים, על ויתור הדדי ועל סובלנות הדדית.

הרצאת נשיא בית המשפט העליון פרופ' אהרן ברק (ביום 5.1.03) בערב לכבוד פרישתה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד יהודית קרפ